

Byggteknisk forskrift (TEK17)

< Forrige

Neste >

[Vis all veiledningstekst](#)

[Skriv ut § 12-6](#)

II Inngangsparti, sikkerhet i bruk, kommunikasjonsvei, rom og lignende

§ 12-6. Kommunikasjonsvei

(1) Kommunikasjonsveier skal være sikre og brukbare for den ferdsel og transport som forventes.

Veiledning til første ledd

Kravet gjelder ikke arealer internt i en boenhet.

En sikker og hensiktsmessig kommunikasjonsvei innebærer at den er utformet slik at fare for skade på personer unngås, og er egnet til sin bruk.

Ferdsel og transport omfatter ferdsel av personer og transport av møbler, inventar, varer og annet utstyr.

Atskilt kommunikasjonsvei for persontrafikk og transportvei for vareleveranser, bidrar til å oppnå sikker og hensiktsmessig ferdsel.

Kravene til brukbarhet i bygning med tilgjengelig boenhet og i byggverk med krav om universell utforming, er utdypet i § 12-6 femte ledd og § 12-6 sjette ledd.

Preaksepterte ytelser

1. Kommunikasjonsveien må være uten hindringer (utstikkende bygningselementer, kanter, søyler og lignende) som kan medføre fare for skade på personer.
2. Skilt må plasseres på en slik måte at det ikke er fare for sammenstøt.
3. Avstanden fra underkanten av skilt som henger fra tak eller stikker ut fra vegg, må være minimum 2,25 meter til underliggende gulv.

(2) Kommunikasjonsveier skal være lette å finne og orientere seg i.

Veiledning til annet ledd ✓

Det er viktig at det er lett å orientere seg i et byggverk. Rettvinklede kommunikasjonsveier og gulv uten nivåforskjeller gjør det lettere å orientere seg og finne fram til rom.

God allmennbelysning og eventuell punktbelysning på viktige detaljer, samt ensartet, konsekvent og effektiv merking og skilting gjør det lettere å orientere seg i bygget.

Preaksepterte ytelser

1. Heis og trapper i hovedatkomster må være sentralt plasserte og lette å finne ved at de
 - a. enten er synlige fra hovedinngangen, eller
 - b. er tydelig merket fra hovedinngangen fram til heis og trapp, eller
 - c. er plassert i direkte tilknytning til hovedinngangen.
2. Skilt og merking som viser retning eller rom, må utformes og plasseres slik at det er lett å orientere seg. Skilt og merking må være
 - a. lett synlig,
 - b. logisk og
 - c. lesbar

Henvisninger

- Utforming av skilt: [NS 3041:2007 Skilting – Veiledning for plassering og detaljer.](#)

(3) Nivåforskjeller skal være tydelig merket og ha nødvendig belysning.

Veiledning til tredje ledd ✓

Tydelig merking oppnås med gode kontraster og jevn belysning, uten reflekser fra overflater eller blending fra lysarmaturene.

Fare kan reduseres ved å unngå uventede trinn og nivåforskjeller, eller ved god markering av disse.

(4) Åpninger i gulv skal sikres slik at personer og husdyr ikke utsettes for fare.

Veiledning til fjerde ledd ✓

Preaksepterte ytelser

1. Åpninger i gulv (sjakter, nedsenkede partier og lignende) som kan utgjøre fare i kommunikasjonsveier, må sikres med rekkverk eller lignende slik at personer ikke kan falle og skade seg.

(5) For bygninger med krav om tilgjengelig boenhet skal i tillegg til første til fjerde ledd, følgende være oppfylt:

- a) Kommunikasjonsveier til tilgjengelig boenhet skal være trinnfrie.

Veiledning til femte ledd bokstav a ✓

Kommunikasjonsveien til en tilgjengelig boenhet omfatter atkomst fra bygningens hovedinngang fram til og med inngangsdøren til boenheten.

- b) Korridor og svalgang skal ha fri bredde på minimum 1,5 m. I lange korridorer skal det avsettes tilstrekkelig areal til at to rullestoler kan passere hverandre. Strekninger under 5,0 m der det ikke er dør, kan ha fri bredde på minimum 1,2 m.

Veiledning til femte ledd bokstav b ✓

En bredde på 1,5 meter tilsvarer diameter for snusirkel for rullestol. Kommunikasjonsvei som har fri bredde på minimum 1,5 meter gir god framkommelighet for personer i rullestol og for gående som har behov for hjelpemidler (rullator og lignende).

Med lange korridorer menes korridorer på 30 meter eller mer.

Det vil være hensiktsmessig å plassere møteplass nær midtveis i lange korridorer.

Preaksepterte ytelser

1. For at to rullestoler skal kunne passere hverandre i korridorer på minst 30,0 meter må det være møteplasser med en bredde på 1,8 meter i en lengde på minimum 2,0 meter.
2. I korridorer på minst 30,0 meter må det være minst én møteplass mellom hvert røykskille.

(6) For byggverk med krav om universell utforming skal i tillegg til første til fjerde ledd, følgende være oppfylt:

- a) Kommunikasjonsveier skal være trinnfrie. Stigninger skal ikke være brattere enn 1:15.

b) Korridorer og svalganger skal ha fri bredde på minimum 1,5 m. I lange korridorer skal det avsettes tilstrekkelig areal til at to rullestoler kan passere hverandre. Strekninger under 5,0 m der det ikke er dør, kan ha fri bredde på minimum 1,2 m.

Veiledning til sjette ledd bokstav b ✓

Se veiledning til [femte ledd bokstav b](#).

c) Det skal være skilt og merking som gir nødvendig informasjon. Skilt og merking skal være lette å lese og oppfatte. Det skal være synlig luminanskontrast på minimum 0,8 mellom tekst og bunnfarge. Skilt og merking skal plasseres tilgjengelig og lett synlig både for sittende og gående. Etasjetall skal være visuelt og taktilt lesbart i alle etasjer.

Veiledning til sjette ledd bokstav c ✓

Skilting og merking er viktige tiltak for å bedre oversikten og gjøre det lettere å finne fram til ulike deler av byggverket, jf. [§ 12-18](#).

Skilt som er lette å lese og oppfatte har entydig tekst som er utformet med tilstrekkelig store bokstaver i kontrastfarge til bakgrunnen. Piktogrammer kan være lette å lese og oppfatte.

Synlighet kan oppnås ved kontrast mellom fargen på bakgrunnen og fargen på teksten. Ved valg av farge på tekst skal bakgrunnen benyttes som referanse. En fargekontrast betyr at fargen på teksten og piktogrammet avviker fra fargen på bakgrunnen.

Preaksepterte ytelser

1. Etasjer må markeres med nummer som må være lesbart og følbart i hver etasje. Det er selve etasjetallet som må kunne leses med fingrene.
2. Taktile skilt, informasjon og etasjetall må plasseres i høyde mellom 0,8 meter og 1,2 meter over gulvet og minimum 0,5 meter fra innvendig hjørne.
3. Etasjetallene må ha luminanskontrast minimum 0,8 til bakgrunnen.

d) Auditiv informasjon skal suppleres med visuell informasjon.

Veiledning til sjette ledd bokstav d ✓

Hensikten med kravet er å sikre at viktig informasjon som er nødvendig for å orientere seg og finne veien, tilpasses de ulike brukergruppene. Personer som har ulik forutsetning for å innhente informasjon, har behov for informasjon presentert på alternative måter.

e) Blendende motlys skal unngås i kommunikasjonsveier.

Veiledning til sjette ledd bokstav e ✓

Vindu som plasseres i enden av en korridor, nederst i en trapp eller lignende kan gi blending som gjør det vanskelig å orientere seg.

Blendende motlys kan motvirkes ved riktig belysning av kommunikasjonsveien.

f) Søylor og lignende skal plasseres slik at de ikke er til hinder i kommunikasjonsveier. For å unngå fare for sammenstøt skal søylor og lignende ha luminanskontrast på minimum 0,4 til omgivelsene eller merkes i to høyder med luminanskontrast på minimum 0,8 til bakgrunnsfargen.

Veiledning til sjette ledd bokstav f ✓

Hensikten med kravet er å forhindre at personer skader seg ved sammenstøt med søylor, og at fri bredde i kommunikasjonsveien ikke reduseres.

For å unngå sammenstøt er det viktig at søylor utformes slik at de er lett synlige. Ved å plassere søylor tett inntil en kant eller en vegg reduseres også faren for sammenstøt.

Markering av søylor i høyde mellom 0,9 meter og 1,5 meter over gulvet vil bidra til at søylene er lett synlige.

g) Ved endring av gangretning skal retningsinformasjonen angis dersom det er nødvendig. Repeterende informasjon skal være mest mulig lik i hele bygningen.

Veiledning til sjette ledd bokstav g ✓

Hensikten med kravet er å sikre at det er lett å orientere seg og finne fram til ønsket målpunkt.

Retningsinformasjon som er lett å lese og gjenkjenne, vil gjøre det enklere å orientere seg i byggverket.

h) Store rom, der sentrale ganglinjer går på tvers av åpne arealer, skal ha definert gangsoner eller nødvendig ledelinje. En skal unngå å bruke mønstre i gulv som gir villedende retningsinformasjon.

Veiledning til sjette ledd bokstav h ✓

Hensikten med kravet er å gjøre det mulig å orientere seg og finne veien i store rom.

Arkitektoniske virkemidler for veifinning er normalt et bedre valg enn kunstige ledelinjer.

Gangsoner markert med kontrast og annet materiale kan bidra til å lede mot et målpunkt, for eksempel fram til en resepsjon, heis, trapp eller lignende. Soneinndeling skaper tydelige, lesbare og ryddige arealer.

Dersom gulvflaten har mønster er det vanskeligere å markere gangsoner eller ledelinjer. Bruk av kunstige ledelinjer kan ikke kompensere for mønster som villeder.

Henvisninger

- › NS 3041:2007 Skilting – Veiledning for plassering og detaljer [↗](#)
- › NS 11001-1:2009 Universell utforming av byggverk [↗](#)
- › Arkitektoniske virkemidler for orientering og veifinning, januar 2015, Direktoratet for byggkvalitet og Statens vegvesen [↗](#)
- › Informasjon for alle, 2010, Norges Blindforbund ISBN: 978-82-92998-08-3 [↗](#)
- › Anvisning 220.114 Orienterbarhet i bygninger. Visuell oppfattelse og forståelse. SINTEF Byggforsk [↗](#)
- › Anvisning 379.101 Vestibyler og fellesarealer. SINTEF Byggforsk [↗](#)

Fant du det du lette etter?

JA

NEI